

Nr 149.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till luftskyddsanordningar för vissa länsstyrelser; given Stockholms slott den 6 mars 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Gustaf Andersson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1942.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med cheferna för social- och finansdepartementen anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson:

För anordnande av skyddsrum i vissa statliga, under byggnadsstyrelsens förvaltning ställda fastigheter har riksdagen anvisat dels 400,000 kronor å riksstaten för budgetåret 1937/38, dels 400,000 kronor å riksstaten för budgetåret 1939/40, dels ock 1,845,000 kronor å tilläggsstat I samt 143,200 kronor å tilläggsstat II till sistnämnda riksstat. För ändamålet ifråga ha sålunda anvisats sammanlagt 2,788,200 kronor. Av beloppet ha tillhoppa 2,787,770 kronor ställts till byggnadsstyrelsens förfogande för anordnande av skyddsrum i bland annat länsresidens och landsstatshus.

I skrivelse den 9 februari 1942 har byggnadsstyrelsen med anledning av en av luftskyddsinspektionen i skrivelse den 5 december 1941 gjord framställning hemställt, att till åtgärder för komplettering av länsstyrelsernas skyddsrum 112,000 kronor måtte anvisas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

Luftskyddsinspektionen har i sin skrivelse anfört:

Vid fastställandet av nu gällande normer för utrymmesbehovet i skyddsrum utgick man delvis från den förutsättningen, att flyglarmstillstånden kunde förväntas bli av relativt kort varaktighet och att således vistelsetiden i skyddsrummen i allmänhet icke kunde bli alltför lång. Senare erfarenheter visa emellertid, att vistelsetiden kan bli av avsevärd utsträckning. En följd härav är, att skyddsrummen för viktigare institutioner med hänsyn till arbetets ofta brådskande art i viss omfattning måste utformas till arbetslokaler.

Detta får bland annat anses gälla för länsstyrelserna, vilkas redan i fredstid avsevärda arbetsuppgifter i krigstid säkerligen komma att ökas. Bland annat handhar, jämlikt 3 § luftskyddslagen, länsstyrelsen ledningen av luftskyddet inom länet. En omläggning av denna organisation torde emellertid övervägas inom 1941 års hemortsförsvarsakkunniga i samband med deras utredningar. Oberoende av hur den centrala ledningen av hemortsförsvaret under krig kommer att ordnas, kan man emellertid förutsätta, att länsstyrelserna få avsevärda arbetsuppgifter, som måste genomföras även under flyglarm.

Då det kan förutsättas, att nu färdigställda skyddsrum för länsstyrelserna i vissa fall icke lämpa sig för detta ändamål, synes en översyn av dessa anläggningar, med hänsyn till ovan anförda synpunkter, vara erforderlig.

Under hänvisning till en inom luftskyddsinspektionen upprättad principritning, varå angivits de ungefärliga minimikraven för länsstyrelsernas skyddsrum, har inspektionen beträffande den tekniska utformningen av skyddsrummen framhållit, att det givetvis vore önskvärt, att bästa möjliga skydd erhöles. Med hänsyn till de avsevärda kostnaderna syntes emellertid ett kategoriskt krav på fullträffsäkra skyddsrum icke böra upprätthållas utan ett bedömande ske från fall till fall med hänsyn till de tekniska möjligheterna att anordna sådant.

I anslutning till vad sålunda anförts har inspektionen anhållit, att byggnadsstyrelsen måtte vidtaga erforderliga åtgärder för en komplettering av länsstyrelsernas skyddsrum, så att dessa erhöles en utformning, som motsvarade av inspektionen angivna krav.

Byggnadsstyrelsen har i sin skrivelse meddelat, att styrelsen på grund av vad luftskyddsinspektionen anfört låtit vederbörande länsarkitekter i samråd med försvarsassistenterna i respektive län verkställa utredning rörande de åtgärder, som i varje särskilt fall kunde anses påkallade för att tillgodose inspektionens krav.

Styrelsen anför härefter, att enligt luftskyddsinspektionens principskiss luftskyddsanläggningar för länsstyrelserna borde omfatta — förutom ett större utrymme, avsett för flertalet av personalen, tillfälliga besökare m. fl. — särskilda arbetslokaler, bestående av ett större expeditionsrum med plats

för minst tre personer samt tre mindre arbetsrum, avsedda för landshövdingen, landssekreteraren eventuellt landsfogden samt försvarsassistenten. I allmänhet syntes man kunna räkna med att arbetsplatser för 8—10 personer borde finnas tillgängliga inom länsstyrelsernas luftskyddsanläggningar.

Styrelsen har härefter lämnat en närmare redogörelse för de åtgärder, som enligt den verkställda utredningen böra vidtagas beträffande de olika residens eller landsstatshus, inom vilka kompletteringsarbeten anses behöva verkställas. Under hänvisning i övrigt till denna redogörelse — om vars innehåll riksdagens vederbörande utskott torde böra erhålla del genom handlingarna, som komma att tillhandahållas utskottet — torde jag här endast behöva lämna följande sammanställning över kostnaderna för de av byggnadsstyrelsen förordade luftskyddsåtgärderna, fördelade å vederbörande länsstyrelser:

	Kronor
Länsstyrelsen i Stockholms län	1,500
» » Uppsala län	5,400
» » Södermanlands län	4,000
» » Jönköpings län	3,000
» » Kronobergs län	4,300
» » Kalmar län	2,700
» » Gotlands län	2,200
» » Blekinge län	1,500
» » Kristianstads län	8,500
» » Malmöhus län.....	9,100
» » Hallands län	9,200
» » Skaraborgs län	5,300
» » Värmlands län	4,800
» » Örebro län	9,200
» » Kopparbergs län	7,200
» » Gävleborgs län	8,000
» » Västernorrlands län.....	7,000
» » Jämtlands län.....	11,000
» » Västerbottens län.....	2,000
» » Norrbottens län.....	6,000
	Summa kronor 111,900

I angivna belopp äro, enligt vad byggnadsstyrelsen meddelar, icke inräknade kostnader för telefonanläggningar och inventarier i arbetslokalerna. Styrelsen förutsätter, att dessa kostnader skola bestridas av de till länsstyrelsernas förfogande ställda expensmedlen.

Byggnadsstyrelsen anför slutligen, att å de tidigare anvisade anlagen till skyddsrum inom statliga fastigheter någon besparing icke med säkerhet kunde beräknas uppkomma, varför den för kompletteringar av länsstyrelsernas skyddsrumsanläggningar beräknade kostnadssumman, i avrundat tal 112,000 kronor, i sin helhet borde anvisas. Med hänsyn till arbetenas brådskande art syntes beloppet böra vara tillgängligt redan under innevarande budgetår.

Departements-
chefen.

Såsom luftskyddsinspektionen framhållit torde man numera hava anledning räkna med att flyglarmstillstånd kunna komma att bliva av ganska lång varaktighet. Det är därför angeläget, att skyddsrummen för sådana myndigheter, vilkas funktioner måste i görligaste mån upprätthållas även under larmtillstånd, äro så beskaffade och utrustade, att de åtminstone i viss utsträckning kunna användas såsom arbetslokaler.

Då viktiga uppgifter, särskilt under krigstid, åvila länsstyrelserna, anser jag i likhet med luftskyddsinspektionen, att länsstyrelsernas skyddsrum böra kompletteras i den utsträckning, som erfordras för att arbetsplatser i skyddsrummen skola kunna beredas åtminstone ett mindre antal av länsstyrelsernas personal. Den av byggnadsstyrelsen verkställda utredningen rörande härför behövlige arbeten grundar sig på en av luftskyddsinspektionen upprättad principskiss, angivande de ungefärliga minimikraven för länsstyrelsernas skyddsrum, och utvisar, att kompletterande skyddsrumarbeten skulle vara behövlige vid tjugu länsstyrelser. Kostnaderna äro beräknade till sammanlagt 112,000 kronor. Då jag icke har något att erinra mot vare sig de föreslagna arbetena eller de härför beräknade kostnaderna, vill jag tillstyrka, att nämnda belopp anvisas för ändamålet. Anslaget bör, såsom byggnadsstyrelsen föreslagit, anvisas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. I likhet med byggnadsstyrelsen förutsätter jag, att kostnader för telefonanläggningar och inventarier i arbetslokalerna, vilka icke äro inräknade i anslagssumman, skola bestridas av vederbörande länsstyrelses expensmedel.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Luftskyddsanordningar för vissa länsstyrelser* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 å kapitalbudgeten under rubriken Statens allmänna fastighetsfond anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 112,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawerman.